

szám
SZÉKELYFÖLDPolitikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. December 14.

Csütörtök.

XXIV. évfolyam 100. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyílt ér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyílt ér díja előre fizetendő.

Küzdelem a béke érdekében.

Békét akar az ország. Baj aggodalom és pusztulás feküdt reá a sokat szenvedett országra. Megváltás és élet után eped.

Kinek van lelke tovább zaklatni ez agyonfáradt társadalmat? Ki nem akarja a becsületes békét?

Kételkedők sokan vannak s a mi bizodal munk sem teljes. Csak bátorság és lelki erő hozhatják meg a békét. És olyan béke jöhet csak, mely az országra üdvös s mely minden eredményét az országnak engedi át.

A béke művén dolgozó férfiaknak a legteljesebben sikert szívükből kívánjuk.

Fent és lent egyforma jóindulat szemléli az ő fáradozásait. De meg kell nekik látniok tisztán a helyzetet.

Két talapzatra épülhet a béke. És csak e két talapzatra. Az egyik az általános választói jog. Igazi és tartós megoldás nincs az általános választói jog nélkül. Az országot már meghódította ez az eszme s kiirtani a lelkekből ezt az eszmét többé már nem lehet. Bizonyos győzelem vár ime reá még Ausztriában is. A demokráciának ez a színekvánonja meghódított már minden modern nemzetet. A huszadik században élünk s Magyarország egyedül nem maradhat a feudalizmus béklyói között. Magyarország egyedül nem szállhat szembe az egész világon diadalmas demokráciával. A magyar parlament nem foghat addig semmi komoly munkához, míg az általános választói jog törvénybe iktatva nem lesz.

Meg kell ezt gondolniok a béke művén fáradozóknak, kiknek egyrésze fázik még a nagy reformeszmétől.

A katonai kérdések rendezése a másik talapzata a békének. Hisszük, hogy így kevesebb lesz az akadály s az esetleges terroristákkal könnyebben lehet elbánni a komoly és bázafias többségnek. Ugy érezzük, hogy a békegondolat szerzőit is csak a harc heve vitte távol eddigi álláspontjuktól. Ugy hitték, hogy a küzdelem sikerének ez az érdeke. A küzdelem azonban áldást nem hozott. Békét kíván az egész ország s e békének e kérdésben legtermészetesebb s legmegnyugtatóbb ára egyelőre a kilenczes bizottság programja mellett bizonyos megnyugtató kijelentések a legfelsőbb helyről a nemzeti jogok szabályozása tekintetében.

Az ország békét akar, olyan békét, melylyel az egész ország nyerne. Békéta demokrácia és a nemzet és korona közötti

áldásos összhang jegyében. Csak ha távol maradnak a kiváltságos és hatalmi érdekek, ha elég bátrak, önzetlenek és hazafiasok a békéért fáradozók, lesz béke. Bárcsak a végzet megelégné már a szenvedéseit s pusztulásáta szegény országnak s jöhetne a lehető és igazi béke mielőbb. Szent karácsony hozd el!

A válság.

A függetlenségi párt az általános választói jog mellett.

Hétfőn délután 5—9 óráig tárgyalta az országos függ. párt az általános választói jog kérdését. Erről a fontos ülésről a következőket jelenthetjük:

Az elnöki tisztet a betegsége miatt távollevő Kossuth Ferenc helyett Polónyi Géza alelnök látta el.

Polónyi Géza elparentálta Bartha Miklóst és beszédét felállva hallgatták meg az egybegyűlteket.

Ezután elnök előterjesztette a vezérőlbizottságának a dec. 19 iki elnapolásra vonatkozó határozatát. Kijelenti az elnök, hogy a vezérőlbizottság határozata csupán dec. 19-ére vonatkozik és a jövő fogja megmutatni, hogy milyen álláspontot foglaljanak el, az esetleges újabb elnapolás ellen.

Ezután Polónyi felszólítja a jegyzőt, a szociáldemokrata párt leveleinek felolvasására. Kijelenti, hogy e levelek nem befolyásolhatják a hozandó határozatot. Első sorban ismerteti a párt szeptember 14 iki határozatát, amely így hangzik:

Ha a függetlenségi párt eléri az abszolút többséget, az általános választói jog és minden más kérdésben saját programja szerint jár el, de addig ragaszkodik a koalíció határozatahoz.

Bathjányi Tivadar szólalt fel és azt mondja, hogy a király jogokat ajánl, azt nekünk el kell fogadnunk. A magyar nemzet szupremációját nem fenyegeti veszedelem, mert azok akik e kérdést taktikából felvetették, nem tudják, hogy ezzel a függetlenségi párt törekvéseinek megvalósítását segítik elő: Holló Lajos, Bakonyi Samu felszólalásai után

Apponyi Albert gróf kijelentette, hogy akkor, a mikor a fejedelem kínál népjogokat, a népképviselő legradikálisabb partja nem zárkozhatik el, csak teljesítése elől. Ajánlja a következő javaslatot elfogadásra:

Kimondja az országos függetlenségi és 48-as párt, hogy a programban levő parlamenti reform és ennek keretében az általános választói jog megvalósításáért teljes erejével törekszik, a nélkül, hogy az alkotmány védelméért és nemzeti jogokért való harcot feladná és az erre irányuló szövetség megbontását óhajtana.

A határozati javaslatot a párt egyhangulag elfogadta.

A hangulat Bécsben.

Oszt rák előkelő politikai körökben az a nézet, hogy a politikai helyzetben rövidesen kedvező fordulat fog bekövetkezni, úgy, hogy nemsokára rendezett viszonyok lesznek Magyarországon.

A Székely iparkamara közgyűlése.

Marosvásárhely, dec. 6.

A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara december 6-án a saját helyiségében rendes teljes ülést tartott.

Gyűlés elején Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnök bejelentette, hogy Várad Márton új alelnök választását a keresk. miniszter jóváhagyta. Mindjárt üdvözölte is őt, aki meghatottan mondott köszönetet. Kegyeletesen emlékezett meg azután Koós Ferenc ny. kir. tanfelügyelő elhunytáról, aki a székely ügyeknek lelkes támogatója s mint ilyen a kamara levelező tagja volt. Hasonlóképpen kegyeletesen emlékezett meg az elnök Reichardsperg József kamarai beltag elhunytáról is, aki helyett Csiky Miklós marosvásárhelyi kereskedőt hívják be.

Örömmel vétetett tudomásul a földm. miniszter amaz intézkedése, hogy a székelyföldi miniszteri ki-rendeltség a kamara területén fogantatosított ipar-fejlesztési törekvéseiről a kamarát esetről-esetre tá-jékoztatja. Hasonlóképpen azon bejelentés is, hogy a keresk. miniszter O. einek Edo szárszrégeni cipész-nek Stappayszegium István gyergyóbákási és Varga Elek szővérdi kovácsoknak üzleteikhez szükséges eszközöket adományozott a székely akció keretében.

Tárgysorozat rendén helyeslő tudomásul vette a teljes-ülés, hogy az elnökség a közöshadsereg 1906. évi lábbeli szállítására pályázott székely kis- iparosok ajánlatait kellő időben felterjesztette és hogy a szétosztást eszközölő miniszteri értekezletre megbízottját kiküldötte, valamint, hogy a m. kir. honvédség ugyanezen évi lábbeli szükségletéből a székely kis iparosok összesen 2750 pár bakancs- készítésére nyertek megbízást. Azután megállapítottá a kamara 1906. évi költségvetése. László Gyula m. titkár jelentést tett a székely fiuknak a f. év őszén ipari pályákra történt elhelyezéséről, mely szerint Maros-Tordamegyéből 27, Csikból 26, Háromszék- ről 15, Udvarhelymegyéből 15, Kis-Küküllőből 4 és Romániából 3 székely fia helyeztetett az ország jobb iparú városai ipari pályára; Borszék község heti vásár engedélyezése iránt beadott kérését a a kamara pártoló véleménnyel terjeszti elbírálás alá. Köszönettel fogadták Marosvásárhely sz. kir. város közönségének értesítését, mely szerint a kamara szék- háza számára ingyen telket ad.

Nagyborosnyó község vásári helypénz dijsza- bását jóváhagyásra ajánlja a gyűlés. Folytatólag néhány székelyföldi kis iparos állami támogatásért beadott kérését tárgyalták és ajánlják a fennálló körülmények mérlegeléseivel a kereskedelemügyi miniszter figyelmébe.

Végül több kisebb jelentős gű tárgy elintézése után elfogadta a teljes-ülés Fekete Jakab levelező tagnak a székely iparalap gyarapítása ügyében tett indítványát. Ezzel a gyűlés véget ért.

Máthé József.

A tanítótestületi életéről.

Irta: Nagy Károly.

A tanítótestületi élet tartja a haladás magas- latán a hazai tanítóságot. Az önképzésnek, az egyón- tetőségnek, a tervszerű fejlődésnek az az egyedüli eszköze. A tanulói élet az ismeretek tömegét nyújtja

s szakutját mutatja meg annak, mit hol keresünk. A képezde a tudományok átültetési módszerére vezet, de a gyakorlati alkalmazást maga az élet szabályozza.

Hány tövelgyő tanító, tanár van még ma is, ki bár bir a megkivánt ismeret egész halmazával, de azt az életnek megfelelően átültetni, alkalmazni képtelen.

Ki mondhatja azt el magáról, hogy ő tökéletes, egyedül az ő nézetei helyesek?

A ki e beteges lelki állapotban szenved: az réme a társadalomnak, megölője a haladásnak.

Sokszor volt alkalmunk hallani oly nyilatkozatokat, melyek elítélik a tanítók gyűlésezését; sajnosan tapasztaltuk azt is, hogy maguk a tanítók nem eléggé, vagyis nem mindnyájan lelkesülnek a testületi élet összhangzó fejlődéséért. Itt egy sértett hiúság, amott a tudás gőg nem engedi, hogy a kicsinyekhez beszálljanak, szellemi kinosóktárházából másnak is juttassanak. A haza tanügyi férfainak kell jó példának előljárni az egyesülésben, összetartásban. Ha az állás, kor, rang stb. elválaszt is bennünket egymástól, de a haladás éltető szelleme: a kartársi szeretet legyen meg közöttünk.

Az 1868-ik évi XXXVIII.-ik törvény megalakítása új fényt árasztott a hazai tanítóság életégre.

Boldog emlékeztető b. Eötvös József miniszter ur az idézett törvény 147. §-ába gyűjtő szikrát lehel a testületi életbe. Nagynevű utóda, néhai dr. Pauler Tivadar 1872. szeptember 2-án kiadott szabályrendelete irányt ad a testületek működésének. A 20. §-ból álló rendelet sok pontja végrehajthatatlan, habár azok üdvösök és hasznosak ma is.

A dolog érdeméhez szabva, pirulva kell bevallanunk, hogy a tanítótestületi élet nem felel meg a várakozásnak.

Tagjaiban nem látjuk a haladás utáni vágyat, az összetartást, a valódi egyszerűséget! Tisztelet a kivételeknek, de ha őszinték akarunk lenni, el kell ismernünk, hogy ez általánosságban így van.

Majd mindenik tanítótestületnek számos tehetséges tagja van, olyan, ki semminemű munkálkodásában részt nem vesz, sőt gyűléseken sem jelenik meg. Bármily nagytudós legyen valaki, bármily szükség felettinek is tartja mások okoskodását meghallgatni, nincs eset rá, hogy ne tanulhasson valamit; ha a gyűlésben részt vesz és a felvetett témát kívánt világításban merítik ki ő is örül; ha tévednek, kötelessége a nézeteket helyes irányba terelni. Ugy haladhatunk csak, ha ilyen nézeteknek hódolunk, s ily testületi szellemért harcolunk.

T Á R G A.

Kézdivásárhelyi élet a XVIII. század elején. *)

Irtá: Dr. Török Andor.

Étközésük nem volt valami szegényes. Bőségesen étkeztek és nemi különbség nélkül derekasan fogyasztották a bort és házi sort, különösen szerették az ubort. Minden üzletnek illendő végét az áldomás képezte, a lakodalom és tor kötelező szokás volt; a céhbellek pedig soha ki nem fogytak a mondhatni alapszabályszerű lakmározásból. Ezeknek mérvére jellemző, hogy a oszmadiak céhszabályai szerint inas szerződésnél a gazda is, inas is külön-külön 4 tál ételt és 1 veder bort fizetett, a legénnyé avatáskor 8 tál ételből álló lakomát adott a felszabadult, ezenkívül a remeklítő mestereket megvendégelni tartozott; a mesterasztal 10 tál ételből állt, melynek készítésére 2 mester ügyelt fel, hogy valami fogyatkozás ne legyen. Minden lakománál 4 legény szolgált föl. A céhlakomákon mindenki saját poharát használta.

Az edények közül hiányzott a porcellán; a tányérok fából, eszeréből vagy ónból voltak, a bort eszerépkorsókban vagy ónkannákban szolgálták föl, és üveg vagy ónpohárból itták. Az asztal mindig négyszögletű volt, a kerekasztalok csak később jöttek divatba.

Az iskolázásról abban az időben, mint minde-

Ha figyelemmel kíséjük a tanügyi lapokat, el nem tagadhatjuk, hogy sokan vannak, kik tollal szóval és anyagi áldozattal küzdenek a közoktatásügy emeléséért. El kell ismernünk azt is, hogy maga a sajtó igaz barátja a tanügynek, a képviselőház tagjai meleg rokonszenvvel és jóakarattal támogatják mindenben azt.

Eanyi szeretettel szemben nem kell szégyellennünk és be kell vallanunk a valódi hitát, hogy a haladás egyik legnagyobb akadálya a tanítótestületek önállóság hiánya, a kor igényeivel összhangzásban nem álló szervezete.

Lássuk tehát, hol a hiány és mit kellene tenni a jövő érdekében.

A módosítás alá kerülő népoktatásügyi törvényt a 147. §-t még sok mással meg kellene toldani.

1. Ugyanis, mondja ki a törvény, hogy minden vármegye területén a tanítással foglalkozó egyének tekintet nélkül arra, hogy mily jellegű iskolánál működnek, egy vármegyei tanítótestület alakulni kötelesek.

Ezen testület feloszlának először az iskolák jellege szerint szakcsoportra, u. n. közép iskolai szakcsoport, polgári fiúiskolai szakcsoport, népiskolai óvodai szakcsoport. A tanítótestület ily szakcsoportjai gyűléseit augusztus hóban vagy szeptember elején, egy évben csak egyszer, szükség esetén többször is tartanák. Ekkor megállapítanak a használandó tankönyveket, tanmenetet stb. a beléleti dolgokat, taneszközöket ismertetik, gyakorlati tanítást tartásának, hogy az egész megye területén a haladás lehetőleg egyforma, azonos legyen.

2. szor járáskörre. A járáskörnek tagja lenne minden tanfű, ki azon járáskör területén lakik. A tanügyi emelés, általánosítása szempontjából a járásköri gyűlések évenként egyszer, lehetőleg április 15-től május 20-ig felváltva, hol egyik, hol másik községben tartatnának, melyet maga a kör tetszése szerint jelölne meg. E gyűléseken csak is pedagógiai értekezések, a tanügyi fontosabb mozzanatok, felsőbb hatóságok átiratai, általános rendeletek, a tanítóság érdekeit érintő ügyek tárgyalatnának.

3-ik főcsoportját, zömét képezné maga a tanítótestület, mely közgyűlését 2 évenként egyszer tartaná a tanítótestület által időről-időre megjelölt helyen, a megye területén.

A közgyűlés tekintettel a szaktestületekre, a maga gyűlését november hó elején, október hó végén tartaná.

A központi titkár úgy a szakcsoportok, mint a járáskör évi működéséről részletes jelentést terjesz-

tene elő. E közgyűlésen tárgyalatnának az országos központtól beérkezett, időközben elnökiileg kinevezett vagy felkért szakelőadói véleménynyel ellátott javaslatok, tételek, leiratok.

(Folyt. köv.)

NAPI HIREK.

— Ujévi üdvözlések megváltása az árvák javára. Régi jó eljárása az a közönségünk egyik nemesen gondolkozó részének, hogy az ujévi gratulációk költséges szokása helyett az arra szánt összeget jótékony célra adakozzák. Háromszékmegyében, a mióta a fiúárva-szeretetház fennáll, a boldogult Potsa József főispán kezdeményezésére a fiúárvaház, ez a valóban humánus intézmény részesült ebben a jótéteményben a múltban, s hogy jövőben is megmaradjon e szép szokás, azt célozza az a szép felhívás is, melyet vármegyénk melegsívű humánus főispánja Gróf Haller János intézett a közönség újév alkalmából közönségünkhöz s melyet a következőkben közlünk és ajánlunk olvasóink szíves jóindulataiba: Hivatali elődóm kormányzása alatt szokássá vált a „Háromszékvármegyei fiúárva és szeretetház” javára fordítandó ujévi üdvözlések megváltása. A jótékonykodás oltárán való áldozás ezen módját főlöles ismertetnem, hiszen ismeretes azon nemes jótékony intézmény, mely az adományozott fillérek által oly hathatósan támogatatik. Ismeretes továbbá e sokas meghonosítottjának, nemes intenciója is azért midőn ezen nemes szokást magamévá téve, jelen felhívást kibocsátom, teszem azt azon kérélem kapcsán, hogy a szokást továbbra is állandósítva, adakozunk azon nemes célra, mely a társadalmi szeretetre leginkább szorulókat van hivatva támogatni. Az adományok 1906. évi január hó 15-éig fogadtatnak el. Azon reményben, hogy kérésem a nemes szívekben visszhangra talál, kérem a Mindenható, hogy a küszöbön álló 1906. évet mindannyiunkra nézve tegye áldást hozóvá és boldoggá! Sepsiszentgyörgyön, 1905. december 7-én. Gróf Haller János, főispán.

— A nőegyesület új elnökei. A kézdivásárhelyi jótékony nőegyesület vasárnap tartott közgyűlésében töltötte be a Cserey Jánosné halálával megüresedett elnöki széket. Egyhangú volt a választás és a nőegyesület egyik legrégebbi s fáradhatatlan tagját, tiszteletbeli alelnökét emelte az elnöki székbe: özv. Nagy Mózesné ügyvédné urnót, ezt a tisztességes matrónt, kinek egész multja szorosan össze van forrva a nőegyesület életével s így sok érdemet

nűtt az országban, K.-vásárhelyen is az egyház gondoskodott. A református egyház tartott fiú- és leányiskolát: utóbbit a kántor vezette, a fiúk igazgató-tanítójának címe rector volt. A tanítókat deákoknak, oskolamestereknek nevezték, a kiknek bizony nem éppen fényes javadalmazásuk volt. A hívek naponként rendre főztek nekik ebédet, kaptak tűzfát, és legatum címén sátoros ünnepeken végig köregették a várost, de valódi fizetésük alig egy pár forint volt — ezzel szemben kötelessége volt egyik deáknak a templomban a kóruson a kántornak segédkezni, a másikkal meg a zsoltárokat a mutató táblán jelezni. A deákokat az udvarhelyi vagy enyedi collegiumból hívták meg.

Előkelő emberek fiaikat az enyedi, ritkábban a kantai és udvarhelyi collegiumokban taníttatták tovább, ezen tanulókat és az ily főiskolát végzeteket is diákoknak nevezték, a deák azaz latin nyelvben való kiképzésük okából. A latin lévén a hivatalos és tudományos nyelv, ennek bírása nélkül bíró, ügyvéd nótárius, pap nem lehetett senki, pedig ez állások képeztek az akkori városi ember ambíciójának tárgyát. A XVIII. század első tizedeiben pl. a keresettebb idevaló ügyvédek (procuratorok) Balogh József, Szotyori István, Szőcs István, Kovács Sámuel voltak.

A ref. iskolában az írás, olvasás számvetés és a vallás voltak a tanítás tárgyai, de azért bizony bőven akadt írástudatlan civis a városban.

Könyvet a hivatalnokok szakkönyvein kívül a városi jóformán csak egyet olvastak: a bibliát. Károli Gáspár fordításában, e mellett legfennebb vallásos tartalmu műveket, a milyent a tekintélyes vásárhelyi ref. papok is nem egyet írtak.

Általában nálunk akkor a szellemi életet a vallás irányította és pedig a ref. vallás, melyet a város polgársága kivétel nélkül követett. A nem polgárjogosult zsellér-jobbágy elem oláh része görög keleti volt és a kantai már akkor meglevő görög templomba járt. A szórványos örmény kereskedők örmény katolikusok voltak és szintén a kantai román. kath. egyházközséghez tartoztak. Nagytelkintélyű gazdag ecclezsia volt a református, papjai válogatott tudós férfiak voltak, rendszeren kádi esperesek is együtt. A hívek buzgó templomjárók, az egyházzal szemben áldozatkészek.

A vallásos felfogás annyira intenzív volt, hogy még a bírói ítéletek indokolása is sokszor tisztán vallásos alapokra, a szentírás tanítására volt fektetve. Persze, mindennek dacára is vétkeztek bizony akkor is eleget a vallásos moráll ellen, pedig az erkölcsre és istentisztelekre három hatalmas tényező vigyázott; az egyház, a tanács és a céh. E három tekintélyes szervezet vasfegyelmet gyakorolt a lakosságra és a vásárhelyi enyber egész élete az ezok által vont szoros korlátok között folyt le. Az erkölcsi biráskodás büntető szabályai nagyon, sőt tulszigorúak voltak. Az egyház a vallás ellen vétőket kizárta az istentiszteletből és az urvasora szentségéből míg meg nem javultak és az egyházat meg nem követték; az erkölestelen leánynak rettenetes büntetése volt az ecclezsia-követés: egy ingben, mezitláb, kibontott hajjal, fején, mely a szűzi erény jelképe, a pártára méltatlan volt, szalmakoszorúval kellett vasárnapi istentisztelet idején a templom kapujában állania, kitéve az emberek megvető, meggyalázó albánásának.

1710-ben Ferenc Zsuzsa, mivel másodizben esett leányfővel teherbe, ecclezsia-követés után még

*) Felolvasás a kézdivásárhelyi Paedagogiai Társaságnak dec. 2-án tartott közgyűlésén.

szerzett arra, hogy az ő kipróbált kezébe tegyék le a Csereyné örökét. Tiszteletbeli elnököt is választott a közgyűlés, Gróf Mikes Árminné sz. Bethlen Clementine grófnő urhölgy, humán intézeteink egyik lelkes vezetője, áldozatra kész pártfogója személyében, aki nem egy ízben s legujabban is egy 100 koronás adománnyal mutatta meg a négyesület iránti rokonszenvét, jóindulatát. Eszerencsés választásokon kívül folyó ügyek képezték a közgyűlés tárgyait.

— A tragédia utolsó fejezete. A Kapusi-családot ért szörnyű tragédia utolsó fejezete vasárnap délután játszódott le. Ekkor kísérték ki utolsó utjukon a tűzhalállal kimúlt viruló hajadon leányt: Kapusi Ilonát és Erzsikét Kézdivásárhely város egész lakosságának óriási részvételével, melynek mérvére nézve fogalmat nyújthat pl. az, hogy a reformátusok nagy temploma, mely az erdélyi részekben a legnagyobbak közé tartozik, a temetésen megjelent közönségnek alig felét volt képes befogadni; a templom már meg volt telve közönséggel, s a gyászmenet másik része még akkor jött fölfelé a gyászfűtőre, a fűtőre, a tűzoltó zenekar gyászdulója mellett. A fűtőren ezernyi közönség szemlélte mely megindultsággal a koszorúkkal borított gyászkocsikon vitt két koporsót, s az utánuk haladó, megtört lelkű, bánatos szülőket és testvéreket. A templomban a ref. egyházi dalkör-éneke, Nagy Gerő énekvezér megható gyászdala után Szabó Jenő rendes pap mondott költői szépségekben dus, szíveig ható gyászbeszédet, melynek hatása alatt nem egyszer sűrű könnyeket hullatott a szónokkal együtt a közönség is. A templomi gyászszertartás befejezése után az óriási menet a temetőbe ment, itt a dalkör bus-éneke utána Cirmay Zoltán rendes pap imádkozott a szelídlelkű, ártatlan leányok lelki üdvösségéért, csendes siri álmáért s megható imáját sokszor elfojtotta a zokogó sírás, mely az elhantolás szomorú aktusát megelőzte s kísérte. Sötétedett már, mikor a megrázó, szomorú aktusról oszlani kezdett a nagyközönség, zavartalan nyugalmat kívánva a temetőkert új csendes lakóinak s enyhületet a megsebzett szívű szülőknél s testvéreknek.

— A „Stephanie-menedékház” közgyűlése. A kézdivásárhelyi Báró Szentkereszt Stephanie nevét viselő menedékházat fenntartó egyesület 1904. évről beszámoló közgyűlését 1905. december 17-én vasárnap d. u. 2 órakor fogja az árvaházban megtartani a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárosi jelentés. 4. Számadás vizsgáló és vagyonkezelő-bizottsági jelentés. 5. Dr. Bánffy Zsigmond helyébe 1 vagyonkezelő-bizottsági tag választása. Indítványok.

a kalodában megvesszőztetett a tanács által, Dimény Erzsák pedig, mivel idegen volt, a városból kikobácsoltattott.

A céhszabályok is az erkölcsi élet tisztasága érdekében írták elő, hogy a céhba felvett nőtlen mester félév alatt bázasodjék meg, különben „műve eltiltott” azaz iparát nem folytathatta.

Rác Balázst és Pap Mihályt, a miért öreg apjukat megverték, jobb kezük levágására, istenkáromlásért nyelvük kihuzására ítélte a tanács. Egy Andor nevű cigánykovaásra ki részegen Istent káromolta, következő ítélet szabott ki:

„Primo: az Istent és a maga eccleziáját incommuni Templo kövesse meg. 2-do Husz-husz fontos kő elki hátul a nyakára köthessék közönséges vásári alkalmatossággal (minthogy akkor is vétkezett) 8 órától fogva 9 óráig a falovon üljön és minden fertály órán ezt kiáltja: A ki az isten ellen káromkodik, ha részeg is ilyen büntetése leszen és ilyen kövekkel veretik agyon. 3-tio 9 órakor a falóról leszállván, háromszor egymásután a közönséges piacot kerülje meg és a feljebb megírt szokat szüntelen reiterálja, háromszori megkerülés után 100 pálcadattatiki néki. Ezekon kívül a modo, in posterum semmifele részegítő italt ne igyék, annális inkább ne káromkodjék, melyeket ha nem observálna azaz lerészegítő italt innék 100—100 pálcát sufferáljon toties-quoties; ha pedig káromkodnék Isten ellen, kövel agyon veretessék.”

Természetesnek mondhatjuk, hogy az akkori orvosi tudás sötétsége mellett nagy szerepe volt a házi orvoságoknak és javasasszonyoknak, de az már különösebb érdekességű dolog, hogy 1741-ben Török

E közgyűlésre az intézet alapító és pártoló tagjait, a tisztviselőket és érdeklődő közönséget ezen uton is meghívjuk. Kézdivásárhelyen, 1905. december hó 10-én Gróf Mikes Árminné, elnök. — Vajna Károly. titkár.

— Színészet Kézdivásárhelyen. Fehér Károly dráma-, vígjáték-, népszínmű és operette színházával — mint már több ízben jeleztük Sepsiszentgyörgyről Kézdivásárhelyre érkezik s a jövő hét keddjén (december 19-én) Kemechey Jenőnek a korán elhunyt zseniális írónak „Az emigráns” című hírneves színművével megkezdí előadásait. A társulat titkára Szathmáry Lajos most gyűjti a bérleteket, ajánljuk közönségünk szíves jóindulatába.

— Halálozás. Gelencei Csoma Géza, ifjú földbirtokos, mint részvéttel értesültünk, folyó hó 9-én este, alig 40 éves korában Gelencén, egy évi hosszas sorvasztó betegség következtében elhunyt, özvegyet: szül. Bodor Ilka urhölgyet s 6 kiskorú gyermeket hagyva hátra. Temetése f. hó 12-én d. u. volt Gelencén nagy részvéttel. Az elhunytban gelencei Csoma Imre nagybirtokos, fiát gyászolja.

— Egyházmegyei tanácsgyűlés. Alsócsérnátonban. A Kézdi ev. ref. egyházmegye tanácsa múlt pénteken az egyházmegye érdemes esepese Bodor Géza elnökle alatt ülést tartott, melyen a Kézdivásárhelyi ev. ref. egyházközönség Cirmay Zoltán rendes lelkész és Köllönte Mózes főgondnok képviselték. Ezen az ülésen tárgyalták a kézdivásárhelyi ref. egyházközönség építési ügyeit is s azt a legmegleőbb ajánlattal terjesztik föl az igazgatótanácshoz.

— Hálás köszönet. Megtört szülői szívünk forró hálájával mondunk köszönetet mindazoknak, kik keresztényi részvételükkel a mi földig sujtó bánatunk enyhítésére oly megható módon adtak ki-fejezést. Első sorban fogadják hálánkat Tek. id. Nagy Ferenc ur és neje és Tek. id. Tóth Istvánné urasszony, kik felejtethetetlen drága gyermekeink nagy szenvedései között gyöngéd figyelemmel viseltettek irántuk, de igaz hálával gondolunk mindazokra, kik az Urnak e nagy látogatása alkalmával ha csak egy könycesseppel is résztvettek mondhatatlan fájdalomokban. Kézdivásárhely, 1905. december 14-én Id. Kapusi Károly és neje.

— Meghívó. Van szerencsénk a kézdivásárhelyi jegyzői kör tisztelt tagjait f. hó 24-én d. a. 9 órakor Nyújtód község házában megtartandó közgyűlésre meghívni. Tárgy. 1. Elnöki jelentés a múlt évben a köri életben történt eseményekről, és a köri által teljesített munkásságról. 2. A járási kör újabb megalakulása, illetve elnök, jegyző, pénztárnok és 1

Istvánné Czompó Zsuzanna a tanács előtt rendes pert indított Miskolczi Istvánné ellen, melyben 9 pontban felsorolja bizonyítékait arra nézve, hogy ez őt mint boszorkány varázsló mesteriségével megrontotta és súlyos nyavalyában nyilódott. Ítéletre azonban nem került a dolog, úgy látszik, kiegyezett a két asszony. Ha tudjuk, hogy Szegeden jóval később a XVIII. század végén volt a nagy boszorkányégetés, Németországban pedig még a XIX. század elején is voltak boszorkánypörök, úgy ezen a vásárhelyi kis boszorkánypörön nem fogunk csodálkozni.

Ilyen volt 200 évvel ezelőtt a vásárhelyi ember. Az adatokból igen értelmes, körültekintő, önérzetes, szorgalmas, takarékos, vallásos és tevékeny népek ismerjük meg, erős érzéssel a közérdek és az ült iránt. De e jó tulajdonságok háttérében fogyatkozások is állanak, hajlam az erőszakosságra, indulatos lobbanékonyság, nagyon sok önzés, mely testvért a testvérről, gyermeket a szülővel nem egyszer gyűlölködésbe, ellenségeskedésbe vezetett.

Csak egy nagy ősi etikai érzés maradt ragyogó tiszta, az anyai szeretet, melynek jósága még a dobos régi papírosokból kikiesik.

Jól tudom mennyire hiányos és fogyatékos ez a rajzom az akkori vásárhelyi életéről, de egy ily kis felolvasás keretében nehéz megtartani a mértéket, a mit az ily tárgy követel.

(Végo.)

választmányi tag megválasztása iránti intézkedés. 3. Az 1904. évi számadás megvizsgálása. 4. Az 1906. évre szerkesztett költségvetés felülvizsgálása. 5. A tagsági díjak behajtása iránt teendő intézkedés, mivel a közigazgatási uton történt behajtás eredménytelen maradt. 6. Alkalmi ügyek, indítványok, melyek a köri szabály 22. § a alapján a közgyűlést megelőző 14. nappal előbb beadandók. Lemhényben, 1905. december 10-én. Szánthó Károly, köri elnök. Szőcs Áron köri jegyző.

— Elégett leány Ismét újabb szerencsétlenségről kell hírt ednünk, melynek okozója a petroleum volt. Kurtapataki Veress Róza 12 éves leányka tüzet akart a kemechében csinálni; a tüzfát, hogy hamarabb meggyuljon, petroleummal öntötte le s úgy gyújtotta meg a szabad tűzhelyen, azonban szerencsétlenségére, mert az ő gyenge ruháskája is tüzet fogott s ő is iszonyúan összeégett. Beszállították a Rudolf-kórházba, hol a halállal vívódik a szerencsétlen.

— Kanyaró-és tifuszbajrány. Kovásznán oly nagy mértékben lépett fel a kanyaró és tifusz, hogy az iskolás gyermekek huszonöt százaléka beteg, miért is az összes iskolákat bezárták és az előadások egy hónapig szünetelnek.

— Köszönetnyilvánítás. Szeptember 15-én, Lécfalván pusztító tűzvész sokakat tett hajléktalanokká és fosztott meg javaik nagyrésztét. Tetstett a sorsunkat intőző Mindenhatónak, hogy részem legyen e szerencsétlenségben. Hat tagu családdal maradtam hajléktalanul és a rajtnok levőn kívül ugyszólván minden nélkül. A szomorú emlékeztető napon azzal a keserűn fájló érzéssel és le-sújtó gondolattal állottam kedves otthonom füstölő romjai előtt, hogy, aki eddig tehetségem szerint mindig résztvettem felebarátaim fölsegélyezésében inmentul talán majd magamnak kell a mások könyörületességéhez folyamodnom. Alkalmam nyit azonban az isteni gondviselést tapasztalni. Kartársaim és más felebarátaim megláttak, meghallották, megtudták, átértették helyzetemet és segélyemre jöttek. Szíves adományaikból fogadják köszönetemet első sorban azon lécfalvi tűzkárosultak segélyezésére összegyűlt adományoknak nekem jutott részéért, ugyszintén az állam által nyújtott segélyösszegnek rám esett részéért is köszönetet mondok első sorban az adakozóknak, azután azoknak, kik a részvét felköltésében, a segély kiszolgáltatásában, az adományok összegyűjtésében és kiosztásában munkások voltak. Köszönet a község előjáróságának is, a miért a községházat felévre díjtalanul volt szíves lakásul átengedni. A kézdivásárhelyi Pedagógiai Társaság, segélyegyesületünk vezetősége és a kir. tanfelügyelő ur is fogadják hálás köszönetemet a gyűjtött segélyért és a segélyezés céljából a tanítótestülethez intézett jóakaratu felhívásért. Bíró Béla járásköri elnök a járáskörben részünkre eszközölt gyűjtéséért, a vármegyei tanítótestület elnöksége pedig a megyei tanítótestület körében indított segélyezési akcióért fogadják hálás köszönetemet. Lelőtelez a megyei tanítótestület elnöksége azon elhatározásért, hogy az általa megindított segélyezési akció eredményét a kebelben akarja számba venni, mert így semmi sem befolyásol abban, hogy szeretett kartársaimnak egyenként és összesen egyaránt nyilvánítsam hálás köszönetemet e helyen. Lécfalva, 1905. december hó 10. Hencze Imre közs. tanító.

— Jótékonyság. A kézdivásárhelyi munkaképtelen öregek Báró Szentkereszt Stephanie nevét viselő menedékháza részére f. évi november hóban befolyt adományok: Zujzon Lázárné, Ifj. Jancsó Mózes 2—2 véka murek. Kovacs Pálné 1/2 véka murek. Jancsó Mózes Bálinté, Báthoriné 1—1 koszuu hagyma. Özv. Jancsó Mózesné, Benkő Gyuláné, id. Nagy Ferencné 10—10 liter ecet. Császár Lókésné 2 liter petroleum. Molnár Ferenc 1 liter bor. Vargha Vilmos 5 l. borsó. Ugrai Lajos 3 liter borsó. Politzer Rudolf 2 l. borsó. Jancsó Gézáné 4 l. fuszulyka. Kakutsi Ádám 3 l. fuszulyka. Özv. Molnár Jánosné, özv. Nagy Géziné 2—2 l. fuszulyka. Jancsó F. Lajos 5 l. árpakása. Gyárfás Károly 2 l. köles kása. (Folytatjuk.)

Szám 6356/905. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi hogy Bede Ferenc s t. végrehajtónak Bede Károly András végrehajtást szenvedő elleni 280 K. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a k. vásárhelyi kir. törvényszék (a kovásznai kir. járásbíró) területén levő, s Papole község határában fekvő, a papolci 656. sz. tlkvb. foglalt: 2510. hrsz. szántóra 49 K., 1404. hrsz. szántóra 14 K., 1469/2. hrsz. szántóra 05 K., 1515. hrsz. szántóra 19 K., 1941/1., 1942/1. hrsz. szántó és kaszálóra 43 K., 2015., 2016. hrsz. szántó és kaszálóra 41 K., 2660. hrsz. kaszálóra 15 K., 2766. hrsz. kasz. 84 K., 3425. hrsz. kaszálóra 28 K., 3426. hrsz. kaszálóra 10 K., 3582. hrsz. kaszálóra 19 K., 3888/1. hrsz. 22 K., 4371. hrsz. szántóra 38 K., 4935. 4936. hrsz. legelő és szántóra 08 kor., 1939., 1940. hrsz. kaszálóra 57 K., 2429 hrsz. szántóra 48 kor., 2658. hrsz. kaszálóra 37 K., 3547. hrsz. szántóra 27 K., 1516. hrsz. szántóra 23 K., 164., 165. hrsz. kert és házas beltelekre 800 K., 1158. hrsz. szántóra 10 K., 1287. hrsz. szántóra 13 K., 1391. hrsz. szántóra 08 K., 1397., 1398. hrsz. szántó és legelőre 08 K., 1620. hrsz. szántóra 15 K., 2007. hrsz. szántóra 48 K., 2036. hrsz. kaszálóra 11 K., 2329. hrsz. szántóra 64 K., 2460. hrsz. szántóra 80 K., 2584. hrsz. kaszálóra 26 K., 3043. hrsz. szántóra 12 K., 3191., 3192. hrsz. kaszáló és szántóra 79 K., 4108. hrsz. szántóra 33 K., 3710. hrsz. kaszálóra 84 K., 4151. hrsz. szántóra 32 K., 4161. hrsz. szántóra

42 K., 5197. 5198. hrsz. szántóra 35 K., 1849., 1859. hrsz. kaszáló és szántóra 31 K., a papolci 1411. sz. tlkvb. foglalt 3831/1. hrsz. kaszálóra 103 K., 3730/2. hrsz. kaszálóra 29 K., 5136/2. hrsz. szántóra 21 K., 1497. hrsz. szántóra 54 K., 2472. hrsz. szántóra 50 K., 2988. hrsz. kaszálóra 66 K., 3355. hrsz. szántóra 43 K., 3889. hrsz. kaszálóra 52 K., 4136., 4137. hrsz. szántóra 44 K., 4628., 4629. hrsz. szántóra 22 K., 2950. hrsz. szántóra 19 K., 1454. sz. tlkvb. foglalt 748/1. hrsz. kertesre 30 K., az 1440. sz. tlkvb. foglalt 3890. hrsz. kaszálóra 41 K., a 699 sz. tlkvb. foglalt 4381. hrsz. szántóra 32 K., a 628 sz. tlkvb. foglalt 2518. hrsz. szántóra 65 K. összesen 2792 korona kikiáltási árban az á. verést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1906. évi január hó 27-ik napján d. e. 9 órakor Papole község házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. e. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. e. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. e. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. j. bíróság mint tlkvi hatóság. Kovásznán, 1905. év november hó 8-ik napján.

(134.1—1.)

Kabdebő,
kir. aljbíró.

Még csak néhány napig.

Huzás már 1905. évi december 28-án

Magyar királyi

jótekönyvcélú államsorsjáték.

Főnyeremény 150,000

korona.

Az összes nyeremények összege 365.000 korona.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapest (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és só-hivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytőzsdében és váltóüzletben.

119. 1—2.

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

HIRDETÉSEK

olcsó áron felvételnek e lap
kiadóhivatalában.

A mai modern kornak teljesen megfelelő könyvnyomda.

A „SZÉKELYFÖLD” politikai hírlap kiadóhivatala.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papir-, írószer- és könyvkereskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT

a „Jancsó”-féle gyógytár mellett.

Legolesőbb bevásárlási forrás
Olcsó! Szép! Tartós! Meglepő!
DIVÁNY- és GARNITURÁKBÓL

Ifj. Jancsó Mózes
kártyos és diszítő műhelyében
Kézdivásárhelyt.

Készítettek saját felügyeletem alatt:
új ebédlő- és heverő-diványokat, garnitúrákat, matracokat, foteleket, diványpárnákat, stb. szóval minden e szakba vágó munkákat, ugyancsak bármilyen rongálódott diványok, fotelek, stb. újratömését vagy behuzását olcsó és jutányos árak mellett teljesen újjáalakítottak át.

Gyorsan, izléssel és a legolesőbb árban készít el minden a könyvnyomdai szakmába vágó munkákat, u. m.: irodalmi műveket, tudományos és irodalmi folyóiratokat, tankönyveket, heti és havi lapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, gyászjelentéseket, körleveket, üzleti könyveket, névjegyeket, meghívókat, falragaszokat, stb.

Butorraktáromban

mindig készletben tartok: ebédlő és szalon berendezéseket, ruha-, mosdó-, éjjeli- és éjszekerényeket márvánnyal és anélkül, garnitúrákat, sodrony betéteket, ágyakat, matracokat, hajlított és préselt ületű székeket, függönytartókat, gyermekkoosikat, stb. stb., melyeket szintén felügyeletem alatt — kitűnő száraz anyagból — saját asztalos, esztorgályos és faragó műhelyemben készíttetek, s azoknak úgy jószágáért mint tartósságáért teljes felelősséget vállalom.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak.

Nyomtatvány raktáromban minden szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok finom papíron nyomva, állandóan nagy raktáron vannak.

Nyomtatott Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában Kézdivásárhelyt.